

Kan kvalitet på ett elitcollege föras över till svenska förhållanden?

Författare: Viggo Kann

Lärosäte/organisation: KTH Skolan för datavetenskap och kommunikation

Kontaktuppgifter: viggo@nada.kth.se

Presentationsform: presentation under NU2010

Tema 1 Utvärdering och kvalitetsarbete

Den som någon gång tillbringat en termin på ett framstående liberal arts college och kommit hem igen med fullt av planer på förbättringar av utbildningen vet hur det är att konfronteras med den svenska verkligheten. Är det verkligen omöjligt att påverka det konservativa utbildningssystemet hemmavid?

Tillbaka från Amherst

Höstterminen 2006 tillbringade jag och min familj i den lilla staden Amherst i västra Massachusetts, finansierat av Stints program Excellence in Teaching. Jag var på institutionen för matematik och datalogi vid Amherst College, som senaste åren varit rankat som nummer ett eller två av alla amerikanska liberal arts college, vilket innebär att utbildningen håller mycket hög kvalitet i nästan alla avseenden (Mehrens 2006). En av de första veckorna talade jag med The President (rektorn), som hade barn i samma skolklass som jag, varför vi träffades på en klassträff. Han berättade att utbildningen vid Amherst College var "very good but very expensive". Colleet tar ut studieavgifter på 50 000 dollar per år, har miljoner i årliga intäkter i form av gåvor från alumner och avkastning från en enorm förmögenhet.

Det är bara de allra bästa eleverna som passerar urvalet vid antagningen till den fyraåriga utbildningen vid Amherst College. Urvalet baseras inte bara på betyg från tidigare studier utan på intervju, brev där den sökande motiverar varför han eller hon vill studera på Amherst och kan tillföra Amherst, resultat på prov, idrottsprestationer, musikalitet och mycket mer.

Är det då möjligt för ett svenskt lärosäte med normal statlig finansiering och långt ifrån samma konkurrens och urvalssystem vid antagningen att bedriva undervisning på samma sätt för att få samma höga kvalitet i utbildningen? Självfallet har vi inte råd att flytta över modellen direkt, men det går att lära mycket av Amhersts excellens.

Mitt angreppssätt har varit att hitta isolerade goda saker att ta efter, vilket inte nödvändigtvis behöver vara saker som ingår i liberaleducationfilosofin, och försöka implementera dessa på mitt hemmalärosäte KTH, först i liten skala och, om det verkar framgångsrikt, sedan i allt större skala.

Vad kan vara möjligt att ta efter?

Under min fyra månader långa vistelse vid Amherst försökte jag att vara med på så många olika delar av collegets verksamhet som möjligt: jag var hjälplärare i en kurs, satt med som observatör vid olika typer av undervisning i ett dussin olika ämnen, deltog i institutionsmötena, möten med nya lärare, pedagogiska lunchmöten, prefektmöten, alla lärarkollegiemöten samt ett möte med representanter från alla ämnen på alla college i det lokala "five college"-samarbetet. Jag intervjuade lärare på olika poster, administratörer, ledning och studenter, och jag genomförde en webbenkät med studenter. Vidare spelade jag oboe i collegets utmärkta symfoniorkester, simmade i collegets fina simhall, gick på konserter och granskade collegets webbsidor, informationsmaterial och protokoll från kommittéer och lärarkollegiet. På detta sätt skaffade jag mig en allsidig bild av hela verksamheten vid colleet.

I slutet av terminen gick jag igenom vad jag sett och funderade på vilka saker som det skulle vara möjligt att ta med tillbaka till Sverige. Resultatet blev en lista med punkter av mycket olika karaktär och detaljnivå (Kann 2007). Vissa gäller kvaliteter som hör ihop med Liberaleducationtraditionen; andra gäller allmänna kvaliteter av olika karaktär som jag mötte på Amherst.

I denna skrift behandlar jag tio av de sexton punkterna i listan:

Väl fungerande lärosalar

På colleget kan lärarna vara trygga för att lärosalarna har väl fungerande utrustning. I alla salar finns generöst med tavelutrymme, oftast svarta tavlor på alla väggar utom fönsterväggen. Vissa salar har särskild utrustning som datorprojektor, OH-projektor eller mentometersystem.

Lärarna suddar tavlan efter lektionen

När en lärare kommer till salen är tavlan redan ren, så läraren kan koncentrera sig på sin undervisning och sina elever. Efter lektionen suddar läraren tavlan innan han eller hon lämnar salen.

Fina campusbilder som bakgrund på datorerna

Amherst har ett fint campus som både lärare och studenter är stolta över. Ett uttryck för detta är att skärmläckarna i datosalarna visar vackra bilder på campuset. Det ger ett mycket trevligt och inbjudande intryck.

Valfrihet och bredd

Amherst College har ett nästan helt fritt curriculum. Men det finns ett allmänt uttryckt önskemål som är intimt förknippat med liberal education och som säger att varje student ska få en bred bildning. Studenter uppmuntras därför att läsa kurser från olika ämnesområden samtidigt som de ska få djup inom något område så att de kan studera vidare på en masterutbildning.

Lärare hjälper studenterna med kursval

Att komponera kurssammansättningen får studenten hjälp med av sin lärarmentor, som måste diskutera kursvalet och sedan skriva på det för att det ska vara giltigt.

Upptäck den som kommer efter så tidigt som möjligt i kursen/studierna

En förklaring till att genomströmningen på Amherst College är så extremt hög (97 % examinationsgrad inom sex år efter inskrivningen) är att varje tendens till att en student kommer efter i ett ämne upptäcks och åtgärdas genast. Lärarna har skyldighet att hålla koll på alla elever och direkt rapportera till årskursens dean om någon börjar halka efter i ämnet. Då görs en handlingsplan upp mellan eleven, läraren och årskursens dean som till exempel kan innebära extrauppgifter och stödundervisning med en äldre student.

Visningar av campus

Varje dag hela året runt anordnas campusvisningar, där en student leder en grupp intresserade människor runt på campusområdet och berättar om colleget och hur det är att studera där. Dit kommer bland annat föräldrar med barn som ska söka college och föräldrar och syskon till studenter som läser på Amherst.

Entimmesföreläsningar

Inga lektioner på Amherst är längre än 50 minuter. Däremot kan laborationer, workshoppar och repetitioner ta två eller flera timmar. Entimmeslektioner har fördelarna att både lärare och elever orkar vara koncentrerade hela tiden, vilket gör undervisningen effektivare än om lektionerna är två timmar långa.

Familjedag

Två gånger varje höst öppnar colleget sin undervisning för utomstående. Ena gången görs detta för i första hand familjer till studenterna och andra gången i första hand för alumner. Det ger också lärarna möjlighet att gå på kollegers lektioner.

Språkverkstad

I nästan alla kurser förekommer gott om skrivuppgifter. Det är viktigt att studenterna lär sig att skriva och argumentera, vilket också är en av hörnpelarna i liberal education. Den som behöver stöd med detta kan vända sig till Writing Center, där man kan boka in sig för en halvtimmens enskild hjälp av en skrivexpert. Lärare kan också rekommendera en elev att ta kontakt med Writing Center.

Metod för förverkligande av idéerna

Hur ska man som hemvändande Stintstipendiat bete sig för att se till att några av alla goda idéer genomförs vid hemmalärosätet? Jag har till att börja med försökt sprida idéerna genom att på olika sätt informera och försöka inspirera:

- På min skolas (Datavetenskap och kommunikation) lärardag våren 2007 höll jag en presentation och visade bilder, och därefter anordnades grupparbeten där mina idéer diskuterades.

- När jag återvände hade jag ett möte med personalen på KTH Learning Lab, som är den pedagogiska enheten på KTH.
- Detta möte ledde till att jag fick hålla ett seminarium i Learning Labs egen seminariereserie, som alla lärare på KTH inbjöds till.
- Jag gick igenom min lista med idéer med vicerektor Mats Hansson, som var ansvarig för grundutbildningen på KTH vid den tiden, och med pedagogen Kristina Edström från Learning Lab. Jag fick då tips om vilka saker på listan som jag kunde prova på min skola och vilka som skulle kunna provas centralt på KTH.
- När utbildningsledningen organiserades om och prodekanus Sigbritt Karlsson blev ny överordnad utbildningsansvarig hade jag ett motsvarande möte med henne och gick igenom listan på nytt.
- Jag publicerade listan tillsammans med mina reseberättelser från Amherst på min webbsida. Jag har hållit listan uppdaterad och varje gång en idé provats noterat det där.

Det som man som lärare brukar ha lättast att själv styra över är ens egna kurser. Därför är det lämpligt att prova idéer i egna kurser först och se till att utvärdera resultatet. Om det faller väl ut kan man sedan rapportera ändringen och effekterna och med det försöka påverka kolleger och studierektorer.

Flera lärare kan prova fler idéer och påverka mer än en enskild lärare. Därför har jag försökt få flera av min institutions lärare att bli utsedda till Stintstipendiater. Detta har lyckats mycket väl: 2008 besökte Olle Bälter Williams College. 2009 besökte Örjan Ekeberg och Ann Bengtson Vassar College och Ninni Carlsund Levin Amherst College. Just nu är Mikael Goldmann på Davidson College. Hittills har institutionen skickat iväg sju lärare till liberaleducationcollege och en åttonde är nominerad att åka 2011!

Jag har en privilegierad position när det gäller att kunna påverka hela skolans grundutbildningsverksamhet. Jag är nämligen skolans huvudstudierektor, som är den som tillsammans med skolans grundutbildningsansvarige har mest inflytande över grundutbildningen. Grundutbildningsansvarig för skolan är som tur är Olle Bälter som alltså också varit Stintstipendiat.

Att få gehör för idéerna utanför skolan har däremot visat sig betydligt svårare, vilket kommer att visa sig i nästa avsnitt.

Genomförande av förslagen

I detta avsnitt går jag igenom förslagen från min lista ovan. Jag beskriver för varje förslag hur jag försökt få det genomfört och hur resultatet ser ut idag.

Väl fungerande lärosalar

Varje lärare känner om en lärosal är funktionell eller inte för den egna undervisningen. Det är ofta små detaljer som påverkar funktionaliteten. Trots det kan det vara så att lärarna inte tillfrågas när nya lärosalar ska inredas och inte är inblandade när lärosalarna underhålls. För att råda bot mot det har jag låtit bilda en grupp kallad "salssyningsgruppen" som består av en lärare för vart och ett av skolans ämnen och en teknologrepresentant. Gruppen synar varje år alla lärosalar. Syningen innebär en funktionell undersökning där två lärare tillsammans fyller i ett protokoll som visar vilka egenskaper salen har och vilka typer av undervisning som fungerar bra i salen. Två lärare synar alla föreläsningssalar och seminarierum, två lärare synar alla lektionssalar och två synar datorsalar och läsplatser. Vid syningen har vi passat på att åtgärda mindre fel, som att rikta tavel- och talarbelysningen och att märka belysningsknapparna.

I skolans seminarierum och labbsalar som vi råder helt själva över har salssyningsgruppen installerat projektorer och ljudanläggningar och låtit förbättra belysningen och installera fler eluttag. I övriga salar som vi bara hyr timme för timme av KTH har vi felanmält klimatproblem och utrustning som är trasig. Vi har också lämnat förslag till arkitekten på förbättringar av salar, till exempel titthål i dörrarna, nya eluttag och flyttning av tavelupphängningskenor. Vi har också fotograferat varje sal från tavlan (lärarvy) och från andra sidan av salen (elevvy) och lagt upp på en webbsida så att lärarna enkelt ska kunna se vilken utrustning och möjligheter varje sal har, se nedan.

I datorsalarna har vi infört salsvärdar -- teknologer som några gånger i veckan ser efter salarna. Salssyningsgruppen tar dessutom emot synpunkter från lärare och studenter som använder salarna.

Lärarna suddar tavlan efter lektionen

Går det att påverka en inrotad kultur där lärarna i allmänhet lämnar fullskrivna skrivtavlor när de går från lektionerna? Jag har försökt göra detta genom att framme vid tavlorna i två salar helt enkelt sätta upp skyltar med följande text: "På försök visar vi i denna sal hänsyn mot nästa föreläsare och suddar tavlorna efter varje lektion. Tack så mycket!" Detta har haft en påtaglig effekt. Numera är tavlorna nästan alltid suddade när jag ska ha lektion i dessa salar. Jag hoppas att det kan vara en liten början till en kulturrevolution med en allmän övergång till suddning efter lektionerna.

Fina campusbilder som bakgrund på datorerna

KTHs campus är vackert på många ställen och väl värt att visa upp och vara stolt över. När jag undersökte saken så visade det sig finnas fina campusbilder som skolans systemgrupp kunde använda som inloggningsbild på datorerna. Det var enklast att införa på Macdatorerna och Linuxdatorerna, men det kommer att installeras även på Windowsdatorerna, tids nog. Det ser numera mycket tjust ut när man kommer in i labbsalarna - man möts av bilder av borggården och den pampiga huvudbyggnaden som skolans lokaler ligger i!

Valfrihet och bredd

Civilingenjörutbildningarna på KTH har traditionellt haft obligatoriska kurser i två och en halv årskurs och därefter fördjupande kompetensinriktningar och plats för valfria kurser. Valfrihetens storlek har varierat mellan olika program men typiskt varit ungefär ett halvår. Dock har det mest varit möjligt att välja tekkurser som valfria kurser.

Det första jag gjorde var att som studierektor inrätta den valfria kursen Allmän bildning (Eriksson 2010). Det är en liten kurs på 6 hp som spänner över språk, litteratur, dramatik och film, konst, musik, filosofi, psykologi, historia, ekonomi och politik. Kursen har nu gått fem gånger och blivit mycket populär, speciellt bland datateknologer.

Att ändra på civilingenjörutbildningar är normalt mycket svårt. Men på grund av bolognareformen skulle utbildningarna ändå göras om och struktureras som en kandidatdel på tre år och en masterdel på två år, och då fanns det möjligheter att påverka.

I det obligatoriska basblocket på datateknikprogrammet på KTH fanns sedan tidigare en kommunikationskurs i årskurs 1 och en organisationskunskapskurs i årskurs 2. I det nya programmets kandidatdel finns dessa kurser kvar, och jag har dessutom lyckats få in en så kallad Programsammanhållande kurs som sträcker sig över hela de tre första åren. I kursen träffas teknologerna i smågrupper tre eller fyra gånger per år tillsammans med en lärare som mentor. Inför varje gång ska var och en läsa en text på ett givet tema och skriva en självreflekterande text. Texterna diskuteras sedan på gruppseminariet. Bland temana för seminarierna finns generiska kompetenser och bildning med. Inom kursen får teknologerna alltså också ständig träning på att skriva texter, något som också är utmärkande för Liberal education. Upplägget på denna kurs är till stora delar lånat från en motsvarande kurs på skolans andra civilingenjörsprogram, det i medieteknik (Hedin 2009).

Jag har dessutom varit med och utformat det nya masterprogrammet i datalogi, som de allra flesta teknologerna på civilingenjörsprogrammet i datateknik väljer som inriktning år 4-5. I programmet finns plats för ett helt halvår valfria kurser. Enda kravet på dessa kurser är att minst en av dem ska vara teknikkomplementär, alltså en bildningskurs. Vi uppmuntrar studenterna att välja kurser brett.

Lärare hjälper studenterna med kursval

Första gången våra teknologer fick välja masterprogram var hösten 2010. Inför valet bad jag sju datalärare att ställa upp som mentorer på tre sätt: Först delades alla teknologer i årskurs 3 på datateknikprogrammet in i grupper som tilldelades en mentor och blev kallade till ett frivilligt möte där man kunde diskutera valet. Sedan satte mentorerna upp tider för individuella samtal, och slutligen hade varje mentor en drop-in-tid. Det var tyvärr ganska få teknologer som nappade på detta och utnyttjade möjligheten att tala med en lärare om valet. Särskilt lite intresse var det för individuella samtal. De flesta teknologer som kom till mötet med mentorn var nöjda med att få tala med en erfaren lärare om valet, medan andra mest ställde detaljfrågor om de olika masterprogrammets innehåll, och det kunde mentorerna i allmänhet inte svara på.

I framtiden kommer mentorskapet i D-programmet att kanaliseras genom den program-sammanhållande kursen. Det blir 13 lärare som är mentorer i kursen, och i och med att varje teknolog träffar samma lärare regelbundet under tre år så hoppas jag att det uppstår ett förtroendefullt förhållande som gör samtal om masterprogramsvalet naturligare och utan felaktiga förväntningar.

Upptäck den som kommer efter så tidigt som möjligt i kursen/studierna

På Amherst College är klasserna nästan alltid små, ofta inte mer än 20 elever. Det är klart att det är lättare för läraren att då märka om någon av eleverna kommer efter i sina studier än när det är över hundra elever på kursen, som på KTH. Det traditionella sättet på min institution Nada har varit att ha kontinuerlig examination med labbar som ska redovisas kanske varannan vecka. Då tvingas eleverna att arbeta kontinuerligt med kursen och det blir tydligt om någon kommer efter.

Men det går i praktiken inte att tvinga eleverna att redovisa i den rekommenderade takten. Duktiga studenter gör ofta alla labbarna på en gång och redovisar i slutet av kursen. Att någon inte har redovisat de första labbarna behöver alltså inte betyda att den har kommit efter och behöver stöd.

I några kurser har vi delat upp eleverna i smågrupper med ett dussin elever i varje. Varje grupp tas om hand av samma övningsassistent både på lektioner och på datorlabbar. Därmed får assistenten en personlig kontakt med var och en i gruppen och märker direkt om någon uteblir eller kommer efter. I dessa kurser har vi märkbart bättre prestationsgrad än i övriga kurser.

Att ha små grupper i alla kurser skulle bli väldigt dyrt, så det behövs också något billigare sätt att upptäcka eftersläntrare. I några andra kurser erbjuder vi eleverna ett diagnostiskt datorprov varje vecka under kursens första del (Bälter 2009b). Provet kan göras om gång på gång med nya men motsvarande frågor varje gång. Provet visar både för eleven och för läraren om eleven hänger med i kursen eller behöver läsa mer. Kostnaden för diagnosen är nästan noll, men kostnaden för att hjälpa den som kommit efter finns förstås alltid.

Samma problem finns i större skala på programnivå. Om man så tidigt som möjligt kan identifiera personer som inte tar kurser i den takt som de borde så kan man ge dem en individuell studieplan och råd om studieteknik, så att de kanske inte hoppar av utbildningen utan kämpar vidare och tar examen. Återigen kommer den programsammanhållande kursen till

räddning! I den kursen håller en lärare regelbunden kontakt med en liten grupp studenter och märker förhoppningsvis snabbt om studierna inte fungerar som de ska. Och om en student uteblir från ett reflektionsseminarium kommer mentorn att genast ta kontakt och ta reda på varför.

Visningar av campus

Visningar av KTHs fina campus borde vara ett sätt att locka gymnasister, kanske särskilt från andra delar av Sverige än Stockholm. När jag berättade om detta för viceriktorn tyckte han att det var en bra idé som borde testas. Han skulle ta upp detta med den centrala förvaltningen på KTH. Jag hörde inget vidare om detta, så jag provade ett annat spår, nämligen att anordna visningar på vår egen skolas nya familjedag (se nedan). Vi anlät teknologer som under familjedagen stod beredda att visa en grupp besökare runt i våra undervisningslokaler, sektionslokaler och omgivningar. De som deltog i dessa rundvandringar uppskattade dem mycket. Den senaste familjedagen samorganiserades med KTHs öppna hus för gymnasister, och då ordnade KTH egna teknogledda rundvandringar.

Men detta sker bara en gång om året. Annars finns inga visningar, vilket skiljer mycket från Amherst som har visningar varje dag året runt.

Entimmesföreläsningar

Undervisningen på KTH har sen urminnes tider skett i tvåtimmarspass, närmare bestämt två stycken 45-minuterslektioner med 15 minuters rast emellan. Det sitter så hårt i väggarna att varken lärare eller teknologer verkar reflektera över att det skulle kunna vara på något annat sätt.

Själv tycker jag att tvåtimmarspassen är för långa. Jag har svårt att hålla uppe elevernas (och min egen!) koncentration och intresse i två hela timmar. Datalogi är abstrakt och många nya begrepp presenteras i undervisningen. Den som inte är koncentrerad hela tiden får mindre utbyte av föreläsningen.

Min fru Linda, som var med i Amherst och tog tillfället i akt att hjälpa till på några datalogikurser där, hann före mig med att prova entimmesföreläsningar. Hon gjorde om sin kurs Programmeringsteknik med PBL förra året genom att införa entimmesföreläsningar och var mycket nöjd med resultatet.

I år testade jag i min kurs Algoritmer, datastrukturer och komplexitet att byta två tvåtimmarsföreläsningar i veckan mot tre entimmesföreläsningar. Detta minskade föreläsningstiden med en fjärdedel, så jag var orolig för att jag skulle behöva plocka bort mycket material. Det visade sig vara ett angenämt problem att strukturera om föreläsningarna, och eftersom antalet föreläsningsspass ökade var det faktiskt inga problem att hinna ta upp alla begrepp, metoder och aspekter som jag ville få med. Jag krävde dessutom att mina elever skulle vara bättre förberedda, och därmed kunde jag hinna med mer per timme än föregående år. Trots att detta var helt nytt för mina elever så tyckte två tredjedelar av dem att entimmesföreläsningar var bättre än tvåtimmars i den avslutande kursenkäten. Mindre än en femtedel föredrog tvåtimmarsföreläsningar. Jag är nu med och utreder om modulschema och entimmeslektioner ska införas på hela KTH.

Familjedag

På Amherst College riktade sig familjedagen mest till studenternas familjer och vänner. Det finns flera andra möjliga målgrupper för en familjedag: gymnasister som funderar på att börja på KTH, övrig intresserad allmänhet, alumner som vill se hur dagens KTH ser ut och personal på KTH, både lärare och administratörer.

Jag fick genast med mig skolchefen på idén att vår skola skulle anordna en familjedag med alla ovanstående målgrupper i åtanke. Vi funderade länge på ett bättre beskrivande namn än "familjedag". Det namn som passade evenemanget bäst skulle vara Öppet hus, men det begreppet är sedan flera år använt av KTHs centrala gymnasistinformationsevenemang. Vi valde därför att behålla namnet familjedag när vi genomförde evenemanget i februari/mars år 2008 och 2009 (Frenckner 2008).

I vår tappning ingår följande aktiviteter i familjedagen: öppen undervisning (våra vanliga schemalagda föreläsningar, räkneövningar och datorlabbar), populärvetenskapliga presentationer, demonstrationer av forskning, teknogledda visningar av campuset, tipsrunda, konstvandring, fika med en forskargrupp, informationsbord med studievägledare och teknologer samt en konsert. Redan första året fick vi ihop ett väldigt bra program, men vi blev besvikna

över att vi inte fick flera besökare, bara knappt hundra stycken. Vi fick dock minst en handfull deltagare från varje målgrupp. Den populäraste aktiviteten var trolleriprofessorn - en datalärare som också uppträder som trollkarl.

Utbudet av aktiviteter i Stockholm är enormt, och det är inte lätt att få folk att hitta till ett nytt evenemang. Till 2010 prövade vi att samordna familjedagen med KTHs öppna hus, som alltså riktar sig till gymnasister. Det innebar att vi utökade familjedagen till två dagar och att vi kunde rida på KTHs marknadsföring av öppet hus. Detta gjorde att vi ökade antalet deltagare från gymnasistmålgruppen, men samtidigt minskade antalet från övriga målgrupper. Dessutom var det flera praktiska problem med att samordna ett skolevenemang och ett KTH-centralt evenemang. Vi kommer därför att återgå till att hålla vår familjedag som ett eget evenemang.

Våra försök att sprida familjedagen till andra skolor på KTH har hittills inte gett resultat.

Språkverkstad

En ständigt återkommande åsikt från företag som anställer våra examinerade datacivilingenjörer och från alumner är att teknologerna behöver bli bättre på muntlig och skriftlig presentation. Detta är också ett uttalat mål i programmålen. Träning ges i den obligatoriska kommunikationskursen i årskurs 1 och i rapporter och föredrag i några kurser, inte minst i exjobben efter tre och fem år. Som framgick i ett tidigare avsnitt så kommer regelbunden träning i reflekterande och argumenterande skrivande att finnas under de första tre åren i den programsammanhållande kursen.

Men den teknolog som trots genomgången kommunikationskurs har svårt för skriftlig och muntlig presentation har inget bra ställe att få hjälp med detta. På Amherst College liksom på flera svenska universitet finns det en språkverkstad som hjälper till med sådana praktiska uppgifter. På KTH finns ingen språkverkstad, och ingen enskild skola på KTH har råd att själv inrätta en språkstödsverksamhet.

Språkenheten på KTH som ger kurser i både svenska och främmande språk har flera gånger ansökt om pengar för att starta en språkverkstad, men det har hittills inte beviljats.

I juli 2009 kom språklagen, och KTHs rektor fann för gott att tillsätta en grupp som skulle skriva en språkpolicy för KTH. Jag kom med i denna grupp och kunde genom aktivt arbete få med ett stycke i policyn om att KTH ska inrätta en språkverkstad. Efter ett långvarigt förankrings- och revisionsarbete antogs språkpolycyn våren 2010, och jag har nu hamnat i en kommitté som ska implementera språkpolycyn. Det ser därmed hoppfullt ut vad gäller språkverkstaden på KTH.

Slutsatser

När jag i slutet av min Amherstvistelse skrev min lista med goda saker att ta efter så hade jag vissa aningar om vilka av förslagen som var genomförbara i verkligheten, men jag var inte säker på att något enda skulle bli av. Vissa saker har varit precis så svåra som jag misstänkte, särskilt de som kräver andras beslut, medan det mesta faktiskt har gått att genomföra, åtminstone i liten skala.

I de fall där jag själv har kunnat påverka verksamheten direkt har jag haft störst framgångar med genomförandet. Skolan har varit samarbetsvillig och stött mina planer. Flera lärare på skolan har anammat idéerna och själva genomfört ändringar. Att flera av skolans lärare själva har besökt liberalartscollege efter mig har förstås bidragit till den positiva stämningen på skolan. Utanför skolan har vår påverkan än så länge varit ganska liten.

Sammanfattningsvis går det att genomföra mer än man tror av idéer som inspirerats från dessa rika och framgångsrika amerikanska college. Och naturligtvis kan vi inte slå oss till ro efter att ha bockat av alla punkterna i min lista. Det finns mycket mer att göra, bland annat det som andra av skolans lärare har lärt under sina stipendievistelser i USA (Bälter 2009a).

Styrkt av det mottagande mina förslag fått på skolan och den positiva framåtsträvande andan i lärarkåren tog jag initiativ till att skolan skulle söka Högskoleverkets utmärkelse Framstående utbildningsmiljö. Innan vi skickade in vår sextonsidiga ansökan ville KTHs dekanus att vi skulle låta en utomstående expert titta på den. Vad vore då naturligare än att anlita en av de lärare jag samarbetat med på Amherst College, Lyle McGeoff? Vi fick flera bra synpunkter från Lyle och kunde förbättra ansökan så att den internationella bedömargruppen efter ett platsbesök slutligen förordade att Skolan för datavetenskap och kommunikation på KTH skulle tilldelas utmärkelsen. I januari 2010 delade högskolekanslern ut priset Framstående utbildningsmiljö till oss – ett fint bevis på att det går att lära mycket av liberalartscollege på andra sidan Atlanten!

Litteratur

- Bälter, Olle 2009a: "Ideas for Engineering Education Inspired by Liberal Arts Colleges, Part One" i *Utvecklingskonferensen för svenska ingenjörutbildningar*, LTH, s. 123-124.
<http://www.lth.se/fileadmin/lth/genombrottet/natutvkonferens2009/proceedings/71Balter.pdf>
- Bälter, Olle 2009b: "Diagnostic Web-based Monitoring in CS1" i *Koli Calling 2009*.
- Eriksson, Henrik 2010: Webbsida för kursen Allmän bildning, se <http://www.csc.kth.se/DA2190/>
- Frenckner, Kerstin 2008: "Familjedag på CSC", se <http://www.csc.kth.se/aktuellt/evenemang/famdag/>
- Hedin, Björn 2009: "Program Integrating Course: A Tool for Reflection and Quality Management" i *Utvecklingskonferensen för svenska ingenjörutbildningar*, LTH, s. 138-139.
<http://www.lth.se/fileadmin/lth/genombrottet/natutvkonferens2009/proceedings/78Hedin.pdf>
- Kann, Viggo 2006: "Report From My Visit at Amherst College August-December 2006", se <http://www.nada.kth.se/~viggo/amherst/report.html>
- Kann, Viggo 2007: "Goda saker att ta efter från Amherst", se <http://www.nada.kth.se/~viggo/amherst/godasaker.php>
- Mehrens, Patrik 2006: "Learning from Liberal Arts Education: Ideas for the Improvement of Undergraduate Education in Sweden". UPI-rapport 6, Avdelningen för universitetspedagogisk utveckling, Uppsala universitet.